

CENTRALNA BANKA
CRNE GORE

**ZAŠTITA PRAVA
KLIJENATA KREDITNIH INSTITUCIJA I
KORISNIKA FINANSIJSKIH USLUGA**

POTROŠAČKI KREDITI

**Šta treba da znate prije i
nakon zaključivanja ugovora
o potrošačkom kreditu?**

www.cbcg.me

Zatražite PK obrazac

PK obrazac je dokument kojim Centralna banka Crne Gore obavezuje kreditora, tj. davaoca kredita da, u pisanoj formi, prije zaključivanja ugovora, potrošaču pruži najvažnije informacije o potrošačkom kreditu.

Pod kreditorom podrazumijevamo kreditne institucije – banke, mikrokreditne finansijske institucije, lizing društva. Potrošački kredit može biti gotovinski, namjenski, hipotekarni, stambeni kredit, kredit za adaptaciju. U potrošačke kredite spadaju i kreditne kartice, dozvoljeno prekoračenje, kao i svi drugi krediti koji nijesu namijenjeni zanimanju ili djelatnosti potrošača – korisnika kredita.

Cilj informisanja putem PK obrasca je da se prije zaključenja ugovora o kreditu, potrošaču omogući da upoređivanjem ponuda različitih kreditora, prihvati onu za koju procijeni da je prilagođena njegovim potrebama i finansijskom stanju.

PK obrazac je uniformnog karaktera, odnosno, kod svih kreditora je isti i potrošačima pruža informacije o:

- glavnim karakteristikama kreditnog proizvoda;
- troškovima kredita za potrošača;
- ostalim pravnim aspektima značajnim za potrošača.

Savjet: Zatražite PK obrasce od više potencijalnih kreditora, pa nakon detaljnog poređenja ponuda, uvida u uslove kreditiranja, procjene ličnih platežnih sposobnosti, donesite odluku da li da podignete kredit i kod kojeg kreditora.

Pravo na informaciju o iznosu efektivne kamatne stope – EKS

Efektivna kamatna stopa – EKS iskazuje ukupne troškove kredita. Ukupni troškovi kredita su kamate, naknade, porezi i drugi troškovi koje je potrošač dužan da plati u vezi sa ugovorom o kreditu, uključujući troškove ugovora o dodatnim uslugama – naročito o polisama osiguranja, kada je zaključivanje ugovora o osiguranju uslov za dobijanje kredita.

Kreditor je dužan da prije zaključenja ugovora o kreditu, potrošaču pruži informaciju o iznosu EKS.

Kreditori su dužni da obračun EKS vrše primjenom uniformne metodologije, utvrđene Odlukom o obračunu i iskazivanju efektivne kamatne stope na kredite i depozite.

Savjet: EKS mora biti prikazana na PK obrascu i pokazatelj je cijene Vašeg kredita. Prije odluke o ugovaranju kredita detaljno napravite ličnu kalkulaciju. Takođe treba da znate da je službenik kreditora dužan da Vam pruži pojašnjenja i dodatne odgovore na sve nedoumice.

Pravo na informisanje kod ugovora sa promjenjivom kamatnom stopom

Ako je ugovorom predviđena promjenjiva kamatna stopa, kreditor je dužan da prije njene primjene, u pisanoj formi, na papiru ili drugom trajnom mediju (elektronski, mejlom itd), obavijesti potrošača o:

1. svim promjenama te stope;
2. iznosu anuiteta – mjesečnih rata, koje je potrošač dužan da uplaćuje od dana primjene nove kamatne stope;
3. podacima o broju ili rokovima za uplatu anuiteta, u slučaju njihove promjene.

U slučaju da je promjena kamatne stope vezana za promjenu referentne stope koja je objavljena i dostupna u poslovnim prostorijama kreditora, ugovorom o kreditu može se ugovoriti obaveza periodičnog obavješćavanja potrošača o navedenim informacijama.

Savjet: Prije zaključivanja ugovora o kreditu, dobro se raspitajte i procijenite da li Vam na duži rok više odgovara promjenjiva ili fiksna kamatna stopa.

Pravo na jednostrani raskid ugovora o potrošačkom kreditu bez pravnih posljedica

Pravo je potrošača da raskine ugovor o potrošačkom kreditu, bez navođenja razloga, u roku od 14 dana od dana zaključenja ugovora bez pravnih posljedica.

U slučaju jednostranog raskida ugovora o potrošačkom kreditu u navedenom roku, potrošač je dužan da:

- obavijesti kreditora o raskidu prije isteka roka od 14 dana;
- u roku od 30 dana od slanja obavještenja kreditoru plati glavnicu i pripadajuću kamatu. Kamata se obračunava za period dok je potrošač raspolagao sredstvima.

Kreditor nema pravo na drugu naknadu od potrošača, osim naknade ovjere ugovora i druge prateće dokumentacije koju je eventualno platio kreditor prilikom zaključivanja ugovora.

Savjet: Ukoliko se predomislite u vezi sa zaključenim ugovorom o kreditu, raskinite ga prije isteka roka od 14 dana od dana zaključivanja ugovora, kako bi se oslobodili plaćanja dodatnih troškova.

Pravo na prijevremenu otplatu obaveza iz ugovora o potrošačkom kreditu

Potrošač ima pravo da prijevremeno djelimično ili u potpunosti ispuni svoje obaveze iz ugovora o potrošačkom kreditu, odnosno da u bilo kom trenutku, otplati cjelokupni iznos ili dio kredita. U tom slučaju ima pravo i na smanjenje ukupnih troškova kredita za preostali iznos kamata i drugih troškova u vezi preostalog roka trajanja ugovora.

U slučaju prijevremene otplate kredita, kreditor ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu opravdanih troškova neposredno povezanih sa prijevremenom otplatom kredita, ako je iznos prijevremene otplate u periodu od 12 mjeseci veći od 10.000 eura.

Zakon o potrošačkim kreditima propisuje da kreditor mora utvrditi pravednu i objektivnu naknadu opravdanih troškova, koja ne može biti veća od 1% ili 0,5% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje.

Kreditor nema pravo na naknadu ukoliko:

1. se otplata vrši prema ugovoru o osiguranju koje je sredstvo obezbjeđenja otplate kredita;
2. je riječ o dozvoljenom prekoračenju;
3. je prijevremena otplata izvršena tokom perioda za koji je ugovorena varijabilna kamatna stopa.

Primjeri za prijevremenu otplatu iznosa od 10.000 eura i više:

1. Ukoliko potrošač prijevremeno jednokratno otplaćuje dio glavnice u iznosu od 10.000 eura, kreditor ne ostvaruje pravo na naknadu.
2. Ukoliko potrošač prijevremeno jednokratno otplaćuje iznos glavnice od 10.001 eura, kreditor ima pravo na naknadu.

Primjeri za prijevremenu otplatu u iznosu od 11. 000 eura – osnovica za obračun naknade:

1. Ukoliko potrošač prijevremeno jednokratno otplaćuje iznos glavnice od 11.000 eura – kreditor ostvaruje pravo na naknadu, a osnovica za obračun naknade je 11.000 eura;
2. Ukoliko potrošač prijevremeno djelimično otplaćuje iznos glavnice od 6.000 eura, poslije tri mjeseca iznos od 3.990 eura, a poslije tri mjeseca od učinjene druge djelimične otplate, otplati još 1.010 eura – kreditor ostvaruje pravo na naknadu, a osnovica za obračun naknade je 1.010 eura;
3. Ukoliko potrošač prijevremeno djelimično otplaćuje iznos glavnice od 9.900 eura, poslije mjesec dana otplati još 1.100 eura – kreditor ostvaruje pravo na naknadu, a osnovica za obračun naknade je 1.100 eura.

Savjet: Ukoliko želite da prijevremeno otplatite iznos kredita veći od 10.000 eura, učinite to na način da taj iznos rasporedite kroz više prijevremenih djelimičnih otplata, kako bi posljednja otplata, odnosno osnovica za obračun naknade, bila u što manjem iznosu. Samim tim će i naknada koju ćete biti dužni da platite, biti manja.

Nakon otplate cjelokupnog kredita, predlažemo da od kreditora zatražite potvrdu da ste izmirili sve obaveze.

Pravo na zaštitu prava

Ukoliko potrošač smatra da se kreditor ne pridržava obaveza iz zaključenog ugovora, ima pravo da kreditoru uputi pisani prigovor.

Kreditor je dužan da, u okviru važećih propisa, pažljivo razmotri prigovor potrošača, sa ciljem pronalaženja, za obje strane prihvatljivog rješenja sporne situacije.

Kreditor je dužan da odgovori na dostavljeni prigovor:

- odmah, a u složenijim slučajevima u roku od 8 dana od dana dostavljanja prigovora, ukoliko potrošač smatra da su mu povrijeđena prava propisana Zakonom o potrošačkim kreditima;
- u roku od 15 dana od dana prijema prigovora ukoliko potrošač smatra da se kreditor ne pridržava ugovorenih obaveza.

Ukoliko kreditor u propisanim rokovima ne odgovori na pisani prigovor potrošača, ili ocijeni da je prigovor neosnovan, a potrošač smatra da je došlo do povrede njegovih prava – može se obratiti Centralnoj banci Crne Gore.

Centralna banka Crne Gore utvrđuje osnovanost i u skladu sa ovlašćenjima postupa po svim dostavljenim pisanim prigovorima klijenata.

Prigovor se može uputiti:

- u pisanoj formi na adresu: Centralna banka Crne Gore, Bulevar Sv. Petra Cetinjskog br. 6, 81000 Podgorica;
- putem mejla: zastita.potrosaca@cbcg.me;
- preko aplikacije Centralni informacioni sistem za zaštitu potrošača (na sajtu www.potrosac.me).

Za informacije o svojim pravima, potrošači mogu kontaktirati Centralnu banku Crne Gore putem telefona:

020 230 862 i 020 664 549